46ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 365 Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՅՈՒՆԻՍ 24/7 ՅՈՒԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԻՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչ Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէյ Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنجه يومى و سياسى غزته‌در
اداره‌خانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ԿԵՆՑԱՂԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Երկար տարիներ կայ որ բնաւ չի գրուիր կենցաղագիտութեան վրայ։ Արդարեւ Պարոնեան ձաղկած էր Քանոնաբարոյեանի Վնասները, բայց չելաւ։ Եւ է մէկը որ անոր օգուտներուն վրայ ճգտէր։ Ժամանակաւ գիրքեր կը կատարակուին այս նպատակով և ոչի ազդայնէ, զանազանները ալ հետամուտ կ'ելլային կենցաղագիտութեան տարերքը սովրելու։ Հիմա սակայն քսաւորապէս քանի տարիներէ ի բաց գրեթէ, ոչ՝ ալ կը խօսուի այդ մասին վրայ։ արդեօք քաղաքավարութեան մոդան անցաւ, թէ մենք քաղաքավարութիւն սովրեցանք ու հարկ չմնաց անոր վրայ ճառելու։

Այնպէս կը կարծենք որ կենցաղագիտութիւնը՝ յաղորդելու անհրաժեշտ պայմաններէն մէկն է ներկայիս մէջ, ուր ամէն բանէ առաջ քաղաքավարութիւն կը փնտռէ մարդ իրեն ներկայացող անծանօթին վրայ։ Երիտասարդի մը արժանիքը գնահատելու համար անոր հրատարակութենէն, դասատրակութենէն անմիջապէս ետք, կենցաղագիտութիւնը կը թուին, իբրև բացառիկ առաւելութիւն։

Ինչո՞ւ մեր առաջին անգամ ճանչցած անձերէն մէկը կը յարգենք, իսկ միւսը բանի տեղ չենք դներ։ Պատճառը բացայայտ է. անոնցմէ մէկը կենցաղագէտ է. գիտէ ինքզինքը սիրցնել։ Իսկ միւսը բնաւ տարուած չէ, հետամուտ եղած չէ քաղաքավարութեան և այս պատճառով իսկ զուրկ է մարդ գրաւելու հանգամանքէն։

Զարմանալի է որ երբ դասագրքերու հեղինակներ, հրատարակիչներ, թարգմանիչներ կը գրեն կ'անցնին նոր դասագրքեր հեղինակելով, արտադրելով, կեղծելով՝ բոլորովին բարձի թաղի բրած են կենցաղագիտութիւնը, որպէս թէ տղուն զարգացումին մասը չի կազմեր ան։ Դպրոցներու ծրագիրին ալ դուրս ձգուած է այս անհրաժեշտ առարկան և մեր պատանիները եթէ բարեկիրթ ընտանիքի մը մէջ մեծցած չեն բոլորովին ծաղրելի կը դառնան երբ առաջին անգամ ընկերութեան մէջ մտնել ստիպուին։ Ճաշեսութիւնը, ձամբերութիւնը, յուսահատութիւնը կուլ պարարել զիրենք։ Ինչպէս պէտք թարեւին։ Նախ տիկիններուն պէտք ուղղել յարգանքը թէ երիկվարդոց կողմէն պէտք է քալել երբ յարելի անձնաւորութեան մը ուղեկիցն։ տեղանը ինչ քաղաքավարութիւն կը պահանջէ, ո՞ր թեւը պէտք է առաջարկել կնոջ մը, կառք նստելը ի՞նչ նրբութիւններու կը կարօտի։ խօսելը, ունկնդրելը, հեգնելը, ողջունելը ի՞նչ պայմաններու տակ պէտք է կատարուի։ Ասոնց վրայ չկայ մէկը որ գաղափար տայ մեզ և մենք որ սակայն կ'երեւակայենք, քաղաքակրթութիւն կ'երազենք, առեւտրական նոր նոր յարաբերութիւններ մշակել կը ձգտինք, քաղաքակրթի անձնաւորութեանց հետ տեսակցելու առիթներ կը փնտռենք. դեռ չակէ չիտակ չենք գիտցրը թէ, ինչ է քաղաքավար ըլլալու պայմանը։

Այսօր հազարաւոր մարդիկ կան որ իրենց փափկանկատ կենցաղագիտութեան շնորհիւ յաջողած են դիրք գրաւել։ առաջ անցնել և քարէն հաց հանել։ Շատ դժուար է քաղաքավար մարդու մը առաջարկը մերժել։ Այնպիսի պարագաներու մէջ մանաւանդ՝ որ երկու քիմիսիներ կամ միջնորդ մը ինքնայն գինով ապրանք մը կ'առարկեն ու և է վաճառականի, բնական է որ արտիկրիթը կը յաջողի ծախել։ Նուրբ շարունակ մը, փափուկ ասացուածք մը, յարգական շարժուձեւ մը միշտ նպաստաւոր ազդեցութիւն կ'ընէ դիմացինին վրայ և ամէնէն ապառաժ սրտին իսկ չեն կրնար անտարբեր մնալ երբ տեսնեն որ քաղաքավար անձ մը իրենց բարեհաճութեան կը կարօտի։

Միւս կողմէ սակայն կենցաղագիտութիւնը պէտք չէ չփոթել կենցաղագիտութեան հետ, ո՛չ անկէ զգուելի, անկէ սառին ինչ կայ արդեօք աշխարհի երեսը։ Բնչիլ, շոյել, խոնարհիլ երբ շահը կ'սարիպէ. հապա երբ շահը դադրիլ. այն ատեն բոլորովին փոխուած է կեղծաւորը, մերկացած է օձի շապիկն ու հիմա իսկապէս ի յայտ կու գայ սատրին անարգ արարածը՝ իր ամէն գձուձ կիրքերով։ Մինչդեռ բարեկիրթ, կենցաղագէտ մարդը նոյն իսկ ամենէն նեղ պարագաներու մէջ ալ չի դադրիր ազնիւ ըլլալէ, ոչ իսկ գրգռումի կամ բարկութեան պահուն կը հպատակի կիրքերու ազդեցութեանը։

Շատեր կը ճանչնամ, և եթէ չսխնամ պիտի ըսեմ որ ամէնքս ալ գրեթէ չատ հազուագիւտ բացառութեամբ, կարեւորութիւն չենք տար կենցաղագիտական նրբութիւններու։ «Մենք այսպէս ենք, ուզո՛ղը մեզի հետ յարաբերութիւն թող ընէ» կը գոչեն անոնք մանաւանդ, որ քանի մը փարայի սիրացած են և ուրիշէ կախում չունին. որովհետեւ չատերու կարծիքն այն է դեռ որ, ուրիշէ կախում չունեցողը ստիպուած չէ յարգել քաղաքավարական նրբութիւնները։

Մեր աչքին չեն երեւար սակայն կենցաղագիտական թերութիւնները, անոր համար որ տղայութենէ ի վեր խստապահանջ միջավայրի մէջ չենք ապրած. բայց օտար մը, առաջին տեսութեամբ իսկ յանկարծակիի կու գայ չատ մը ուներ։ և զարգացեալ կարծուած անձանց աններելի կոչտութիւններուն հանդէպ։ Ածիլուիլը, չապիկ փոխելը, կօշիկ ներկելը դեռ չռայլութիւն է չատերուն համար։ երիտասարդներ կան որ հակառակ իրենց բարձրագիր վզնոցին, սրածայր մօրուքին ու ձեռքերու մատնեղարին, սեղանի կենցաղագիտութիւնը չեն գիտեր, եւ պղուցով կ'առնեն աղը հասարակաց աղամանէն։

Տիկիններու հետ վարուիլ բնաւ չենք գիտեր. սա աղէկութիւնը կայ որ սակայն, մեր տիկիններն ալ մեզմէ աւելի կենցաղագէտ չեն և ներողամիտ աչքով կը նային մեր ամենէն ծանր պարտազանցութեան։ Բայց մարդ չի կրնար միշտ իրենցով սահմանափակուիլ, կեանքի շրջանը շատ մը ընկերութիւններու մէջ ելեւմուտ ունենալ կ'ստիպէ մարդը և այն ատեն ինչ դատն պզտիկութիւն է ծիծաղելի դառնալ։ Ինչպէս պէտք է ներս մտնել սենեակէն և ինչպէս դուրս ելլել. ամենէն պզտիկը այս է. միեւնոյն ժամանակ ամենէն մեծն է, որովհետեւ առաջին քայլէդ, ներս մտնելու եղանակէդ, բարեւելու ձեւէդ իսկ կը դատէ անծանօթը քու կենցաղագիտութեանդ աստիճանը և անոր համեմատ ընդունելութիւն կ'ընէ քեզ։

Ցաւալի է որ այսչափ կարեւոր պարագայ մը դուրս ձգուած է մեր դպրոցներու ուսանոց ծրագրէն, արդարեւ պայմանադրական կենցաղագիտութիւնը չատ անգամ ծաղրելի դառնալու կը մատնայ բայց վերջապէս քաղաքավարութիւնը, բարեկրթութիւնն ալ տեսնելով կամ լսելով կը սորվի մարդ։ Բարեկիրթ ծնողաց դաւակներ, ընտանեկան դասատրակութեան շնորհիւ կրնան կենցաղագիտութիւն սովրիլ. այն դպրոցականներն ինչ ընեն սակայն որոնց ծնողքը բնաւ գաղափար չունին փափկանկատութեան վրայ, ոչ իսկ ընկերութեան սեմէն ներս մտած են.

Այս կէտերը նկատողութեան առնելով, անհրաժեշտ է կենցաղագիտութիւն սովրեցնել տղոց, դպրոցական դասարաններէն սկսեալ։ Անբարեկրթութեան գանգատը ընդհանուր է նոր սերունդին նկատմամբ, օրական կէս ժամու դաս մը խրատականի ձեւով, առաջը պիտի առնէ շատ մը կոչտութիւններու և մեր տղաք ընկերական մարդէ մը պահանջուած բարեմասնութիւններու պաշարով երբ մեկնին դպրոցէն, — վստահ ենք որ սա «ութիւն»ներուն կրկնապատիկը օգուտ պիտի քաղեն իրենց կենցաղագիտութենէն գործնական կեանքի մէջ, և «ասա (կոչա) տիտղոսը բոլորովին պիտի չնչուի այլեւս մեր վրայէն։

Ոմանք հարցնեն գուցէ թէ մեր ո՞ր կենցաղագէտ ուսուցիչը պիտի ստանձնէ այդ գասը։ Խնդիրը սկզբունքով ընդունուելէ ետք ուսուցիչներ ինքնին կը ներկայանան, ինչպէս որ ուսուցման ուրիշ ճիւղերու համար մեկէ աւելի տրամագրելիներ կան ու կը մնան։

Դպրոցներէ կաք բակայն զարգացեալներուն ճարը խորհելու է. անոնց կրած վնասը աւելի անմիջական է գործնական կեանքի մէջ ուր ամէն օր կը տուժին կենցաղագիտութեան պակասէն։ Երեսէն. ասոնց համար պէտք է գրքեր հրատարակուին միչտ Եւրոպոյ ամէնէն կարող կենցաղագէտներուն գրչէն ելած։ Արդարեւ կենցաղագիտութիւնը երկրէ երկիր կը տարբերի թէեւ բայց սկզբունքները միչտ մէկ են, մեր ճարպիկ հրատարակիչ թարգմանիչները (ինչպէս Սմբատ Դաւթեան էֆ.) չատ լաւ գիտեն մեր միջավայրին յարմարցնել եւրոպական հեղինակներու դասագիրքները։

Մեր մասին, սիրայօժար կը հրատարակենք, եթէ ձեռնհասօրէն գրող մը կենցաղագիտական դասեր ղրկէ մեզ։

ԵՐԿՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՀՐԱԲՈՒԽՆԵՐՆ ՈՒ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺՆԵՐԸ

Սէն-Բիէռ կործանեցաւ՝ Բլեի արձակած լաւմաներուն տակ հրաբուխ մը կուլ տուաւ զանիկա. բայց Շամախի ինչպէս կործանեցաւ.— ասոր կործանումին պատճառը հրաբուխ մը չէր, այլ՝ երկրաշարժ մը։

Բայց ինչ է երկրաշարժը, ինչ բանէ առաջ կուգայ. կապակցութիւն մը ունի՞ հրաբխական երեւոյթներուն հետ։ Ինչպէս հրաբուխներու ծագումին վրայ միայն մութ, տարտամ ծանօթութիւններ մը ունինք, կամ աւելի ենթադրութիւններ, նոյնպէս ալ երկրաշարժներու ծագման պատճառներուն, անոնց հրաբուխներու հետ ունեցած կապակցութեան վրայ որոշ բաներ մը չենք գիտեր։

Կ'ըսենք թէ երբ երկիրին կեղեւը մեծ զօրութենէ մը ազդուելով աւելի կամ նուազ սասակ ցնցումներ կը կթէ՝ երկրաշարժ մըն է պատահածը։ Բայց ինչ են այդ ներքին զօրութիւնները. կրակ, ջուր, շոգի, ելեկտրականութիւն. ո՞վ գիտէ։ Եթէ իրօք հրաբուխներուն և երկրաշարժներուն միջև յարաբերութիւն մը կայ, (որովհետեւ կան գիտուններ՝ որ կը կասկածին ասոր վրայ) հրաբուխներու մասին գրուած այս կամ այն տեսութեան կողմնակիցները իրենց ընդունած տեսութիւնով պիտի բացատրեն երկրաշարժներու ծագումին պատճառները։

Արդարեւ այնպէս կը թուի թէ՝ այս երկու աղետաբեր երեւոյթներուն միջեւ յարաբերութիւն մը կայ, որովհետեւ դիտուած է որ հրաբուխներու բորբոքումին ատենները երկրաշարժներ կը պատահին գրեթէ միշտ. սակէ զատ պէտք է մտածել նաև որ, եթէ այս երկու երեւոյթները իրարու հետ յարաբերութիւն մը չունին, ինչո՞ւ շատ անգամ հրաբուխներու բորբոքելէն քիչ մը առաջ ստորերկրեայ որոտումներ կը լսուին, երկիրը կը ցնցուի, ինչպէս որ պիտի ըսեր երկրաշարժ մը։ և հ՛նդ այս երեւոյթները պատահած են նաև Բլեի ժայթքումէն առաջ. ստորերկրեայ որոտումները և երկրին ցնցումները այնպէս կարծեմ տուին Սէն-Բիէռի թշուառ ժողովուրդին թէ պարզապէս երկրաշարժ մըն էր պատահածը, և չուտով պիտի անցնէր. բայց սխալեցան, և այս սխալումը անոնց կորուստին պատճառ եղաւ, հրաւեռը իր հազարաւոր զոհերը վայրկենապէս լափելու համար նախնական պատրաստութիւնները կը տեսնէր...։

Եթէ ընդունինք կազերու միացումի կամ տարրաբանական հակազդեցութիւններու տեսութիւնը, երկրաշարժներու մասին պիտի ստիպուինք տալ այս բացատրութիւնը՝ որ այնքան գոհացուցիչ չի թուիր։—Երբ ստորերկրեայ ածխահանքի մը մէջ կազեր բռնկին՝ ահագին կրծանում մը առաջ կուգայ, և ճիշդ հրաբուխի մը երեւոյթը կ'ընծայուի։ Իսկ եթէ այդ կազերը ածխահանքէն դուրս բռնկին և միանան՝ մա՛յնի երկրի ցնցում մը, սասանում մը առաջ կուգայ, և սակայն ալ երկրաշարժի մը երեւոյթը ունի։ Այս իրողութեան վրայ հիմնուելով կրնանք ընդունիլ ուրեմն որ, երբ երկրին կեղեւին խորունկ ընդերքներուն մէջ գրանուող կազերը եղեկտրականութիւնով իրարու կը միանան, կ'ընդարձակուին, ճնշում կը բանեցնեն և ծակ մը կը բանան և կամ՝ առաջ բացուած ու յետոյ գոցուած ծակերը կը բանան անոնց մէջէն դուրս նետելով զանազան մարմիններ։ Եւ այս այս ատեն կազմուածը հրաբուխ մըն է։ Սակայն, երբ կազերու այդ միացումը կը կատարուի երկրի կեղեւին ա՛յն խաւերուն մէջ՝ որոնք կրնան դիմադրել այդ զօրութիւններուն՝ մի միայն ցնցում մը կը պատահի և եղածը երկրաշարժ մըն է։

Սակայն հիմակուհիմա աւելի ընդունելի կրնայ սեպուիլ այս տեսութիւնը։ — Երկրին կեղրոնը կայ կրակի հեղուկացած ովկեանոս մը — կեղրոնական հուրը —. ասոր վերի մասերը ընական է որ կամաց կամաց պիտի պաղին, խտանան. այս ատեն ալ զանազան կազեր կը կազմուին. արդէն հոն կը գտնուին նաև շոգիներ։ Արդ, այս կազերը և շոգիները՝ որ լեցուած են հոն՝ տեղ մը չեն գտներ դուրս ելլելու, և կը ճնշեն վերա՛ եթէ ճեղքուածք մը կամ ո՛ր և է անցք մը չի գտնեն, իրենց ոյժը, զօրութիւնը կը թափեն կեդրոնական անգին ժայռերուն վրայ, ճնշելով երկրին մակերեւոյթը, այսինքն՝ երկրաշարժներ յառաջ բերելով, որոնք կը գադրին երբ կազերու, շոգիներու ճնշումին և ժայռերու ընդդիմութեան միջեւ հաւասարակշռութիւն մը առաջ գայ։

Շատ անգամ կը պատահի որ երկրաշարժները միայն չա՛տ քիչ տարածութեան մը վրայ զգալի դ'ըլլան։ Բայց երբեմն ալ կը պատահին այնպիսի՛ երկրաշարժներ՝ որոնք իրենց առաջ բերած աղետաբեր արդիւնքները կը ցուցնեն հեռաւոր երկիրներու մէջ իսկ։ 1755 նոյեմբեր 1ի ատեն պատահած Լիզպոնի սոսկալի երկրաշարժը զգալի եղաւ ո՛չ թէ միայն ամբողջ Սպանիայի մէջ՝ այլ և Անգլիայի, Սկովտիայի և ուրիշ երկիրներու մէջ ալ։ Այս երկրաշարժէն էր որ կործանեցաւ Լիզպոնի հետ՝ Մարոք, Ֆէս, և ուրիշ քանի մը քաղաքներ։

Երբ երկրաշարժները զօրաւոր են, չատ մեծ մեռանիներ կը պատճառեն Շամախիի կործանումը ամէն մարդու սիրտին վրայ անջնջելի ազդեցութիւն մը ըրաւ։ Իսկ կարին՝ որ ձմրան ցուրտին, բուքին այնքա՛ն մեծ տագնապի մը ենթարկուեցաւ երկրաշարժին երեսէն՝ առաջին անդամը չէ որ այս տեսակ երկրաշարժ մը կը տեսնէ, ասկէ աւելի սոսկալիները տեսած է հնութեան մէջ՝ և քանի մը անդամ ալ կործանած է։ Երդնկա եւ 1045 թուականին ամբողջապէս կործանած է. ձգէ՛ այն բազմաթիւ երկրաշարժները՝ որոնք զանազան ժամանակներու մէջ՝ մա՛ս մա՛ս կործանած են զայն։ Շատ անգամ երկրաշարժներուն ազդեցութենէն գետերը կը փոխեն իրենց ընթացքը. ինչպէս 1783ին Կալապրիայի երկրաշարժին ատեն քանի մը գետեր փոխեր են իրենց ընթացքը։ Երկրաշարժները կրնան նաև կործանել չէնքերը, ցամքեցնել լիճերը՝ և կազմել ուրիշներ, խորունկ անդունդներ, ճեղքուածքներ բանալ դաշտերու մէջ։ Մարթինիքի երկրաշարժէն՝ լիճ մը անյայտացաւ։

Ընդհանրապէս երկրաշարժները չա՛տ կարճ կը տեւին, բայց ամէնէն աւելի կարճ տեւող երկրաշարժները չա՛տ վնասներ կուտան, 1812 թուականին երկրաշարժ մը Քարաքաս քաղաքը երեք երկվայրկեանի մէջ կործանեց իր չրջակայ գիւղերով միասին, փլատակներու տակ թաղելով քսան հազար ժողովուրդ։ Երբեմն ալ ամբողջ օրերով, ամիսներով կը տեւէ, բայց մի՛չտ ընդհատուած, և թեթեւ ցնցումներով, ինչպէս՝ այս տարուան կարինի երկրաշարժը։

Ա. Ց. ՊԱՉՊԱՉԵԱՆ

ԱՐՇԱՐԵՒ "ՎԱՆԻԿ ԳՐՉԱԿ"

Տեղական թերթի մը մէջ, Կարդ առաջնորդի մը պէտքն ի Վան և Դուրեան Սրբազան» վերնագրով ն մակը թերեւս ընթերցողներու միտքը դարձուցի կարգին կարձել տուաւ թէ Գ. յոդուածագիրը միամիտ հայ քրիստոնէի մը յատուկ զգացումներով ոգեորուած ողջամիտ մէկն է, որ քարոզ ու ճառ կը կարդայ կարող եկեղեցականներուն և հրաւէր Եղիշէ սրբազանին՝ սասանել այդ առաջնորդական պաշտօնը։ Իրաւ է թէ, ինչպէս ամենուրեք, նոյնպէս Վանի մէջ խիստ ոչնչան փոքրամասնութիւն մը կը տեսնուի բարոյական յուզերկրման համբուն մէջ դրուած, որուն փայլուն և ցայտուն ներկայացուցիչ է նոյն իսկ Գ. Նամակագիրը՝ զոր քիչ մը ծանօթացնելու յատուկ պարտականութիւնը կը զգամ,

Արդեօք Վանէն դուրս գիտցողներ կան թէ այս մարդը մինչեւ ակէ վեց տարի առաջ իբր բողոքական, ինչպէս լուսի կը վարձատուէր, Տր. Ռէյնոլատսէն և թէ ինչպիս իրմէ զօրաւոր և ճարպիկ «Թիսի»ն մը հանդիպելէն դրժբաղդութիւն ունենալուն՝ տեղի տուաւ անոր և նետուեցաւ Լուսաւորչական եկեղեցւոյ գոգոնց մէջ, և բաղդին բերմամբ, կամ աւելի ճիշդ զինքը ճանչցողներու անիչաչարութենէն ու աղնուութենէն օգտուելով, չահադրծեց տափակ և հաճոյակատար բնաւորութիւնը, այս ու այն աղաներու թեւէն ակ մտնելով, մերթ անոնց «ռէքլամ»ն ընելով և միչտ անոնց թմբուկը զարնելով. զարմանալի կերպով յաջողեցաւ մէկ որքանցի հոգաբարձութեան անդամակցութիւնը ձեռք ձգել, և ուրիշ վանքի մը ալ հոգաբարձութեան պատուակալ անդամն ըլլալ։ Եւ ինչո՞ւ չըլլար, քանի որ Նամակագիրն այս օրուան օրս ճշմարտախօս (՞) և անկոնմակալ (՞) Թղթակից մը ալ ըլլալով եթէ ամբիրեն համահոներու վերայ ճշմարիտ քննադատութիւններ ընելու չափ արիութիւն չունենար, կըրնար գէթ գովաբանականները ընդհատել, ինչպէս մեծ կորուստ մը և զրկանք կը համարին տեղացիները և այս ի հարկէ ոչ թէ իրաւացի փառասիրութեամբ այլ անմիտ սնապարծութեամբ։

Այս անգոյն արարածը որուն համակ գործունէութիւնը չայել ու չնթել եղած է՝ իրմ անկողմնակալ և ճշմարտախօս մէկը հրապարակ կ'ելլէ, և տեղւոյն գերապատիւ տեղապահ սրբազանին վրայ կը յարձակի քննադատելով զինք իբր անկարող մէկը և այնչափ առաջ կ'երթայ որ անոր «խոյորիկէ փորն ու խոյոր մարմին»ն ալ բերանը կ'առնէ՝ «լոկ զարդ» անուանելով նորին սրբազնութեան։

Բաւ թէ մենք Սահակ սրբազանի վրայ իր արժանաւորութենէն աւելի գաղափար կազմած ենք, և սակայն կը հարցնենք ինչո՞ւ այն օր երբ նորին սրբազնութիւնը Կ. Պոլսոյ մէջ Գ. Նամակագրին յենած կռուանին գործերը կը չակուէր, ամէն կերպով կ'օժանդակէր անոր, «արթուն հովիւ, միակ առաջնորդն է» կ'ըսուէր, և ինչո՞ւ այսօր իր տուած սուտ ու պատիր լուրերուն պատճառաւ երբ քանիցս առաջնորդարան կանչելով հայրական նեղողմտութեամբ մը կը բաւականայ լոկ յանդիմանութիւններ ընել կարգի հրաւիրելով զինք իր յաչադկոտ և ղղուելի ընթացքէն, «Սահակ վարդապետ անկարող է թոյլուղեղ է, ցընորամիտ և այլն է» կ'ըսուի։

Ով չի գիտեր թէ խմաստուն ու կարող առաջնորդ մը ժողովրդեան ճշմարիտ փառքն է և սակայն ո՞վ չի գիտեր նաև թէ աշխարհի ամենէն կարող և բարձրատիճան եպիսկոպոսները տեսած է վան, բայց ինչ օգուտ որ կարգ մը աղաներու գծուծ վերաբերութեամբ, առաջնորդ ով որ ալ ըլլայ, կաչկանտուած է իր ստոյգ գործունէութեանը և վարչական կարողութեանը ուղիղ համեմատութեամբ։

Աւելորդ չէ թուել մի առ մի այն ականաւոր եպիսկոպոսները որք իրենց ոտքին փոշին թօթափելու չափ հագիւ մէջտեղ ունեցեր և առեր քալեր են ետեւ չնայելու պայմանաւ,

Դուրեան սրբազանի բարձր արժանիքը Գ. Թղթակցի կամ մեր գլխէն ուղղուէն չատ վեր է սահմանաւորել անգամ, և սակայն խնդիրը սա է թէ ան իր միջավայրին մէջ մեծամեծ բարիքներով, Աբմաչի պէս կարեւորագոյն դպրեվանքի՝ մը հոգին է և հետեւաբար Գ. Թղթակցին յանուն ժողովուրդին ըրած հրաւէրին, յորդորներուն, այդ աղայական երգին ու երեւակայութեան առթիւ, ծիծաղս չեմ կրնար բռնել։

Իրաւ ի՞նչ է Գ. Թղթակիցը. «Արդեօք ինչ կը խորհի Նորին սրբազնութիւնը, պիտի չարեհաճի՞ գործնականապէս պատասխան մը տալ իր կոչին, որով և անուն մը վաստկել մեր համայնքին և ապագայ սարեգրութեանց մէջ»։ Ու ինչ կայ վարանելու, քանի որ Գ. Նամակագիրը հիանալի կերպով ասոր ճարն ալ խորհած է, այսինքն Արմաչական գործերը ատեն մը թողուլ իր աչակերտներէն յարմարագոյնին և գալ հովուել Վանի ժողովուրդը իբր միակ միջոց յառաջանալու։ Հրաչալի՛ գիւտ...։

Կեղծ մարդը աշխարհային փառքերն և պատուները մէկդի դրած կ'անցնի Քրիստոսական պատուիրանին, խրատելով եպիսկոպոսներ որ «Քոյրիկ սկեպտրի գաղափարներ, և «երկնային փառապակ»ն առնելու համար նիթականին վրայ չմտածեն, «փարթամագոյն» Երէսոսին հետեւող չըլլան, այլ աղքատ Նազովրեցւոյն»։

Վերջապէս չերկարցնելու համար ըսեմ թէ, յարգելի ընթերցողները եթէ կարդացած ըլլան այս խեղճ ու կրակ արարածին գրածները հոն պիտի գրտնեն նոր Շնորհալիի մը բերնէն հագիւ ելած հայրական խրատներ ու յորդորներ, որք կը յիշեցնեն անոր «Գիր առ եպիսկոպոսուն»ը. բաներ, որոնք Գ. Նամակագրին հոգեկան և ոչ մտաւոր վիճակին հետ կրնան համաձայնիլ, այլ ցցուն և կարկառուն անպատշաճութեան տգեղ օրինակ մըն է որ կուտան։

Իսկ ինչ որ զարմանալի է, Գ. Նամակագրին ամէն գրուածոց մէջ յանկարծի մը պէս կրկնուիլն է Երամեան վարժարանին «Եմարան» (՞) ըլլալը, ծխական դպրոցաց անբարեկարգ վիճակը ու այդ տնօրէնին ամենակարողութիւնը Սահակ եպիսկոպոսին 5 մէջիա ազատամարդոյ տալը՝ իր չունեցածէն, Շամախի արկածելոց անոր սաներուն 8 տակի նպաստ տալը, Երամեան վարժարանին ուսուցիչներուն արժանաւորութիւնը, (՞) Վարագայ որքանցին յուսերցութիւնը և նոր հոգաբարձութեան փոյթեռանդ գործունէութիւնը, իրմէ խլուած հացը վերստին ձգելու յուսով Տր՝ Ռէյնոլատսին վրայ հիանալը և առնոր «ռէքլամ» ընելը։ Վերջապէս որ մէկն ըսեմ. խօսքեր՝ որոնք տափակցան, անարժէք դարձան, այլևս անոնց արժէք տուող սկարամիներու աչքին անգամ։

ՍԿԻՊԻՈՆ

Վան

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԷՏՈՒԱՐԴ Է.Ի ՀԻԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

Անգլիոյ մէջ հրատարակուած նպաստաւոր տեղեկագիրներէն ամէն մարդ կը հետեւցնէ թէ Թագաւորին առողջական վիճակը խիստ բարւոք է։ Ֆրանսական թերթի մը Թղթակիցը կ'ըսէ թէ իմ առած տեղեկութիւններուս նայելով Թագաւորը յայտարարած է կը փափաքի որ Թագադրութեան հանդէսները կարելի եղածին չափ շուտով կատարուին։ Ճշմարտութիւնը սա է թէ տակաւին որոշ բան մը չկայ, սակայն իմացածիս նայելով Թագաւորը առաջարկած է որ հոկտեմբեր 1ին կատարուի Թագադրութեան հանդէսները։

Թագաւորը համոզում գոյացուցած

է այլ ևս թէ ինք կատարելապէս պիտի բժշկուի։ Ն. Վեհափառութիւնը խնամող բժիշկները կերակի օր (երեկ) կէս օրէն վերջ եկեղեցիէն ելնելու ատեն պիտի յայտարարեն թէ թագաւորը այլ ևս բժշկուած է։

Թագաւորին հիւանդութեան մասին տարբեր կարծիքներ կը յայտնուին, ոմանք կ'ըսեն, թագաւորը երիկամունքի հիւանդութիւն ունի, ուրիշներ քաղցկեղով կը տառապի, կարծողներ ալ կան թէ շաքարախտ ունի, և կամ լեարդի հիւանդութիւն։ Ահա յուլիս 1ին հրատարակուած տեղեկագիրը.

«Թագաւորը լաւ գիշեր մը անցուց և լաւ քուն մը քաշեց. ուժերը կը վերադառնան և իր վիճակին բարւոքումը գոհացուցիչ է ըստ ամենայնի։»

Երբ այս տեղեկագիրը հրատարակուեցաւ, հազարաւոր մարդիկ պալատին առջեւ խռնուեցան թագուհիին դուրս ելնելը տեսնելու համար։ Այս ապահովող լուրերը, ու և է զարմացում առաջ չբերին սովորական բան մը նկատելով զայն։ Կէսօրին հնդկական զօրաց խումբ մը անցաւ Պըքէնկէմի պալատին առջեւէն և բարեւեց։ Թագուհին, որ ճաշարանի պատուհանին առջեւ կը գտնուէր, անմիջապէս պարզգամբ ելաւ և կրկին խանդավառութեամբ ողջունուեցաւ ամբոխէն։ Թագուհին Կալլէսի իշխանին աղջ երկու մեծերուն ձեռքէն բռնելով, խոնարհեցաւ քանի մը անգամ շնորհակալութիւն յայտնելու, և փոքրիկ իշխանն Էտուարտ, Կալլէսի իշխանին որդին, լրջութեամբ և շնորհալից բարեւեց թէ՛ բանակները և թէ ամբոխը։

ՍԷՆԹ ՃԷՕՐՄԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Դաղթային զօրաց հանդէսը տեղի ունեցաւ յուլիս 1ին ի ներկայութեան Ալէքսանտրա Թագուհիին։

Զինուորական այս հանդէսը, Բրիտանական կայսրութեան մէջ տեսնուած փայլուն հանդէսներէն մին է։ Հոն հաւաքուած էին կայսրութեան ամէն կողմէ եկող զանազան տեղէ և ընտանիքէ 1500ի չափ բարձրաստիճան մարդիկ։ Բարձր դասու այդ խառնիճաղանճին մէջ աչքի կը զարնէին բազթիւ հնդիկ իշխաններ իրենց յատուկ համազգեստովը։ Բարլամէնդի ալտարակին ժամացոյցը երբ ժամը 11ը հնչեց, կատարեալ անշարժութիւն մը յառաջ եկաւ, և քանի մը վայրկեանէն արքայական թափորը դուրս ելաւ Պըքէնկէմի պալատէն։ Թագուհին կատարելապէս քաջողջ կ'երեւար, անոր դիմագծութեան վրայ բնաւ չէին երեւար յոգնութեան և յուզումի նշաններ։ Մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ հոն։ Առաջին անգամն էր որ ժողովուրդին կ'երեւար թագուհին թագաւորին վրայ եղած գործողութենէն ի վեր։

Մէկ ծայրէն միւսը «հուրրա»ներ սկսան պոռթկալ ներկայից բերնէն, համակրական և անձնուէր ցոյցեր սկսան տեղի ունենալ։ Ալէքսանտրա թագուհին իր քով ուներ Կալլէսի, Վիքթորիա և Շարլի իշխանուհիները։ Արքայական կառքին կը հետեւէր սպայակոյտի պաշտօնեաներու՝ զինուորական կցորդներու և օտար տէրութեանց ու գաղթականութեանց ներկայացուցիչներու թափոր մը։

Հանդէսը սկսաւ ամբոխի մը անընկարագրելի խանդավառութեանց մէջ։ «Եկան, կուգան կոր, անոնք են» խօսքերը սկսան պտտիլ բերնէ բերան երբ գաղթային զինուորները սկսան երեւալ։ Բոլոր զինուորական նուագախումբերը միաձայն կը նուագէին։ Նախ կ'երեւայ Քանատական հետեւակ զօրքերու ջոկատ մը, յետոյ կ'ուգան Քանատայի ուրիշ զօրաբաժինները, հուսարները, հրեանագիզները, դիտական զօրքեր են։ Կը նշմարուին նաեւ, չինական, մալայեան սեւամորթ զինուորները, աւստրալեան և քանատական հինաւուրց զօրականներ։ Զինուորներուն կը հրամայէր Թագաւորին եղբայրը Քոնոթի դուքսը, որ առաջին անգամ ըլլալով մարեալի համազգեստ հագած էր։ Կալլէսի իշխանին կ'ընկերանար Աւսթրիայի դուքսը, Ցունասատանի, Ռումանիոյ, Դանիոյ և Շուէյտի գահաժառանգները, Ցունասատանի Նիքոլա և Անտրէ իշխանները, Ճաբոնցի իշխան Քօմացու և ուրիշ հիւրեր որոնք դեռ Լոնտոն կը գտնուէին։ Կալլէսի իշխանը 22 պատուանշաններ յանձնեց զինուորներու և սպաներու իրենց քաջագործութեանց համար, որ ատեն սպայ մը բարձրաձայն կը կարդար պատուանշանի արժանացողներուն անունները և քաջագործութիւնները։ Թագուհին երբ պալատ վերադարձաւ դարձեալ տեղի ունեցան խանդավառութիւններ։ Դաղթային զօրաց այս հանդէսը տեղի ունեցաւ ձիարշաւի մեծ դաշտին վրայ։

ՀՆԴԿԱՋԻՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԸ

Անցեալ Գ. օր Էլիզէի մէջ գումարուած նախարարաց խորհուրդը մասնաւորապէս զբաղեցաւ Հնդկաստանի ընդհանուր կառավարիչին անուանումի խնդիրովը, որուն տեղը թափուր կը մնար Մ. Բօլ տը Տումէի հրաժարելէն ի վեր։ Նախարարաց Խորհուրդը Հնդկաստանի ընդհանուր կառավարիչ անուանեց Մ. Պոն՝ Ֆրանսայի Բէքինի դեսպանը, որ Մ. Փիշանի յաջորդած էր տարիէ մը ի վեր։ Նախարարաց Խորհուրդը այդ ընտրութիւնը կատարեց յանձին Մ. Պոի առաջարկութեամբ Մ. Տէլդասէի և հաճութեամբ Մ. Կաստոն Տումէրկի։ Թէպէտ ուրիշ նախարարներ իրը ընտրելի ներկայացուցին ուրիշ մը։

Մ. Պոն ծնած է 1857 յունվար 26ին և 1883ին դիւանագիտական ասպարէզը ընդգրկած է։ Իր կարողութեամբը կրցաւ բարձր պաշտօններու անցնիլ։ Իբ Մ. Հանոթօի դահլիճին մէջ 1898ին և թէ Մ. Տէլդասէի հետ պաշտօնեայ եղաւ նախարարաց Խորհուրդին մէջ 1898ին։ 1900ին Պատուոյ Լէգէոնի ասպիճանին բարձրացաւ, և 1901 մարտ ամսուն Բէքինի լիազօր դեսպան կարգուեցաւ իբր յաջորդ Մ. Փիշոնի։ Մ. Պոն ինքն էր որ 1901 սեպտեմբեր 7ին սարնագրեց Զինի հետ կնքուած խաղաղութեան դաշնադրութեան վերջնական փրոթոգոլը։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

Հռովմէն յուլիս 1 Թուականը հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Իտալիոյ թագաւորը պիտի այցելէ Բեթերսպուրկ, և այդ այցելութիւնը պիտի ունենայ յուլիս 7ին կամ 8ին։ Թագաւորը ուղղակի Բեթերսպուրկ պիտի երթայ, և անկից ալ ուղղակի պիտի վերադառնայ Հռովմ։ Իսկ թագաւորին դէպի Պերլին ճամբորդութիւնը տեղի պիտի ունենայ կ'ըսուի օգոստոս ամսուն։

ԵՐԲԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Պերլինի և Վիէննայի թերթերը կը գրեն թէ այս երբեակ զինակցութիւնը գերման և աւստրիական կառավարութիւնները վերանորոգեցին անոր համար որ Ֆրանսայի և Իտալիոյ բարի յարաբերութիւնները խանգարուին, սակայն հաւանական չեն այս բացատրութիւնները, ինչպէս արդէն չաթթ օրուան քաղաքական տեսութեամբ մը պարզեցինք Ֆրանսայի Երրեակ զինակցութենէն կրած ազդեցութիւնը կամ տպաւորութիւնը։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Զինական կառավարութիւնը մարժեց յուլիս ամսուան ընթիւք մասնավրճարը նախապէս եղած համաձայնութենէն տարբեր կերպով ընել։ Այս մարժումը կը նկատուի իբրեւ հետեւութիւն ամերիկեան դեսպան Քոնկրի այն յայտարարութեան, որով Ամերիկա կ'ուզէ օգնել Զինաստանի իր գիրքին պահպանումին համար։ Դեսպանը յայտարարած է նաեւ թէ ինք պատրաստ է ընդունիլ նաեւ 1901 ապրիլ 1ին եղած համաձայնութեան համեմատ։ Բեքինի դեսպանները կ'ըսեն սակայն թէ երբ Զինու կառավարութիւնը տեսնէ որ օժանդակութիւնը միայն Ամերիկայէն կու գայ, այն ատեն դեսպաններուն մեծամասնութեան որոշումը պիտի ընդունի, այսինքն ոսկեդրամով պիտի ընէ վճարումը։

ԱՆԳԼԻՍ ՄԱՍԱՄԲ ԿԸ ՑՕԺԱՐԻ

Անգլիոյ դեսպան Մ. Սաթօու առաջարկած է մինչեւ 1910 իր վճարումները արծաթով ընել, նկատելով այն դասները զորս կրեց Զինաստան արծաթին արժէքին իյնալովը։ Դեսպանը այս առաջարկը բրած է նաեւ միւս դեսպաններուն, բայց այս վերջինները կ'ըսեն թէ թոյլատուութիւն մը Զինու կարծիքին գոհացում տալ է։ Երբ այս տարակարծիք պայմանները չարունակուին կ'երեւի թէ խնդիրը աւելի կնճռոտ և բարդ հանգամանք մը պիտի ստանայ։

ԲԱՆԱՄԱՑԻ ՉԱՆՑԸԸ. — Ուանչինկթընէն յուլիս 1 թուականի հեռագիր մը կ'ըսէ թէ նախագահը միջովկեանեան ջրանցքի մը շինութեան խնդրոյն վերջնական հանգամանք մը տալու համար պատուիրակ մը ղրկած է Բանամայի ընկերութեան հանձնելու համար թէ տրուած վճիռն վերջնական է։ Եթէ պատասխանը հաստատական ըլլայ, Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը անմիջապէս պիտի վճարէ 40 միլիոն տոլարի գումարը։

ՁԱՐԵՒԻՉԸ

Էդինբիէօռտէն յուլիս 1 Թուականի մը կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ գահաժառանգ իշխանը Լոնտոնէ վերադարձին հոս ժամանեց և ողջունուեցաւ Բրուսիոյ Հայրիկ իշխանէն և երեկոյին ալ կայսերական Եոթքլիւպին ներկայ գտնուեցաւ ուր ողջունուեցաւ նաեւ Վիլհելմ կայսր կողմէ և անոր քոյրը նստեցաւ։

ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄՕՏԱՒՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՄԸ ՄԷՋ ԿԱՄ ԱՒԵԼԻ ՈՒՇ ԸԼԼԱԼՈՒ ՆՇԱՆՆԵՐ

Դաղթային զինուորներուն ծանուցուեցաւ Անգլիա մնալ, ուրկէ կը հեռեւցուի թէ թագադրութիւնը մօտերս պիտի կատարուի։

—Դարձեալ կ'ըսուի թէ Էտուարտ է.ի թագադրութեան հանդէսը սեպտեմբերի վերջերը պիտի կատարուի, վասն զի կ'ըսեն թէ դանիական հիւսպարները Լոնտոնէն մեկնած ատեն, Ալէքսանտրա թագուհին հրաւիրեր է զանոնք սեպտեմբերին նորէն Լոնտոն գալ։ Սակայն բժշկական շրջանակներու մէջ ալ կ'ըսուի թէ, հիւանդը դեռ շատ ժամանակի կարօտ է ապաքինելու համար։

—Ռիւթերի գործակալութիւնն ալ կ'իմանայ թէ թագադրութեան հանդէսները տեղի պիտի ունենան շատ հանդարտ կերպով ժամանակը եկածին պէս, աւելի թագադրութիւնը կրօնական հանդէս մը պիտի ըլլայ։ Այս առթիւ օտար տէրութեանց ներկայացուցիչներուն թիւը պիտի սահմանափակուի։ աւելի ներկայ պիտի գտնուին անոնք որոնք թագաւորին ազգական են և անոնք՝ որոնք թագաւորական ընտանիքին հետ սերտ յարաբերութիւններ ունին։

—Լոնտոնէն յուլիս 2 թուականաւ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ տորմիզի հանդէսի մը համար Աբիդէնտի մէջ հաւաքուած նաւաբաժինները ցրուած են արդէն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Ամերիկեան համաժողովը յուլիս 1ին դադրեցուց իր նիստերը անպայման կերպով։

ՀՐԱԺԱՂՈՒԹԻՒՆՔ

Էտուարտ թագաւորին վիճակը բարւոքած ըլլալով, երկուշաբթի օրը, ուրախութեան համար, հրաժաղութիւններ կատարուեցան ամբողջ Անգլիոյ մէջ, թէեւ անձրեւը արգելք եղաւ։

Լրագրները կ'ըսեն թէ թագաւորին կատարելապէս ապաքինումէն վերջ պէտք էին կատարուիլ այդ հրաժաղութիւնները։ Լոնտոնի մէջ սակայն լուսաւորութիւններ տեղի չունեցան։

ԵՐԿՈՒ ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ ՔԱՇՈՒԱԾ ՀԵՌԱԳԻՐԸ

«Պերլիներ Նէսսթէ Նախրիխթէն» Գերմանիոյ կայսր ու Անգլիոյ թագաւորին միջեւ փոխանակուած հեռագրին առթիւ դիտել կուտայ թէ, կայսրը Անգլիերէն հեռագրեր է և Էտուարտ է. ալ անգլերէն պատասխաներ է։ Գերմանիոյ Կայսր և Մ. Նահանգներու նախագահին միջեւ փոխանակուած հեռագիրներներն ալ անգլերէն էին։ Ցիշեալ թերթը կ'ըսէ թէ Էտուարտ է. պէտք էր Գերմաներէն պատասխանել։

ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ ՎՆԱՍ

Ապահովագրական ընկերութիւնները որոնք կարգ մը ապահովագրութիւններ կատարած էին, թագադրութեան հանդէսներու յետաձգման հաւանականութեան համար 3 միլեոն 750 հազար ֆր.ի վնաս մը ըրին. այդ գումարը մինչեւ մէկ չաթթ պիտի վճարեն։

ՀԱՐԱՒՈՅ ԱՓՐԻԿԷ

Բրէթորիայէն կը հեռագրեն թէ մինչեւ հիմա անձնատուր եղած Պոէրներուն թիւը քսան հազարէն աւելի է։

—Մէնթ-Էլէն կղզին գտնուող պոէր գերիներէն չատերը, որոնց մէջ է.նակ Քրոնեէ, մնորագրեր են հաւատարմութեան երդում պարունակող գիրը։

—Հոլանտական առաջին խորհրդարանին մէջ արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեց թէ, անգլ, կառավարութիւնը պատասխան մը ստացած է, ուրկէ կը հասկցուի թէ բոլոր պատերազմական գերիները իրենց տեղերը պիտի բերուին, առաջ Պոէրներէն սկսելով, որոնք հաւատարմութեան երդում պիտի ընեն. յետոյ հաւատարմութեան երդում չընողները, և ամէնէն վերջն ալ օտարազգի պատերազմական գերիները։

Այն անձերը որոնք պարտաւոր են անձամբ իրենց փոխադրութեան ծախքերը վճարելու, կրնան անմիջապէս մեկնիլ, սակայն Հարաւային Ափրիկէ չպիտի կրնան երթալ։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵՐԵՍԲ. ԺՈՂՈՎԸ

Քանի մը ամիսէն Ցունասատան նոր երեսբ. ժողով մը պիտի ընտրէ. ընտրական պայքարը հիմակուընէ սկսած է մամուլին մէջ։ Ցունասատանի մէջ կուսակցութիւն կոչուածը ազատական կամ պահպանողական գաղափարներ ունեցող անձերէ չէ կազմուած։ Ցունասատանի մէջ ամէն բան կը հանգչի անձնական կամ դրամական խնդիրներու վրայ, ամէնէն շատ գինը բարձրացնողին կ'իյնայ վերջին խօսքը։ Անոր համար կարելի չէ խելքի մտիկ դատատան ընել թէ ո՞վ պիտի կազմէ դահլիճը։ Աւելի հաւանական ընտրելին կը թուի Մ. Զախիս։

ԶԻՆԱՍՏԱՆ ՏԷՐ ՄԱՆՁՈՒՐԻՈՑ

Լրագրի մը թղթակիցը Զին պաշտօնեայի մը հետ տեսակցութեան միջոցին, այս վերջինը յայտարարած է թէ «Մանչուրիան բնաւ չպիտի ուրիշի ձամբայ պիտի ելլէ դէպի Բեդերսպուրկ Ռուսիոյ արքունիքին հիւրը պիտի ըլլայ օր մը Բեդերհովի և օր մը ալ Բեդերսպուրկի մէջ. պիտի այցելէ նաեւ ռազմափարեբու վայրը։ Նոյն թերթը կ'ըսէ նաեւ թէ Ռուսիոյ կայսրը հոկտեմբերի առաջին կէսին Հռոմ պիտի երթայ՝ փոխադարձ այցելութեան։

Պէրլին. — կ'ըսուի թէ Գերմանիոյ կայսրը. «Մէթէօռ» զբօսանաւով, ներկայ պիտի ըլլայ Հէլիկոլանտի նաւարշաւներուն. յետոյ այցելութիւն պիտի տայ Անգլիոյ թագաւորին։

—Վաղը տեղի պիտի ունենայ Բորթուկալի արժէթուղթ ունեցող Գերմաններուն գումարումը, ուր պիտի քննուի օտար արժէտերերու հետ կնքուած նոր պայմանագրութիւնը։

—Գերմանիոյ կայսրը պատուանշաններ պիտի նուիրէ Էտուարտ է.ի բժիշկներուն, իրենց տարած ճարտար խնամքներուն համար։

ԹԷՎԱԺԻՀԱԹ

Սուրիա Վիլայէթի տախիլինէ Պաալպէք գաղասը գաիմմագամլըղը՝ Այնթապ գաղասը-գաիմմագամը Քեամիլ պէյէ։

Հալէպ Վիլայէթի տախիլինէ Այնթապ գայմագամլըղը Քիլիս գայմագամը Էպպազը սաատէթլու Մահմուտ Ճէլալէտտին պէյէ Թէֆվիզ պույրուլմուշ ըրը։

ՆԸՇԱՆ

Հաշմէթլու Ինկիլիթէրա գրալը հազրէթլերինէ Խանէտանը Ալ Օսման Նըշանը փէրթէվ էֆշանը վէ հաշմէթլու գրալիչա հազրէթլերինէ ատ մուրասսա Մէճիտի Նըշանը Հիմաեունլարը իհտա պույրուլմուշ ըրը։

Եըլտըզ սէրայը Հիմաեունը Թամիրխանէսի Նաղրը Ֆէրիք սաատ. Հասան Ֆէհմի փաշա հազրէթլերինէ թէպտիլէն պիրինճի բրիթպէտէն Մէճիտի։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԵԷ

Տիւնքի բազար կիւնի ազչամը Ամերիգա սէֆիրի էսալէթլու Մ. Լամեէչման ճէնապլարը Սէրայը Հիմաեունը Միւլիւքեանէէ տավէթ պույրուլարագ թոամ էյլէտիքտէն սօնրա, չաեան պույրուլան միւսաատէի Սէնիյէեի հազրէթը Բաութիշահի իւզէրինէ սուրէթը զայրը բէսմիյէտ հուզուրը չէվքէթմէվքուրը հազրէթը Թաճտարիտ չէրէֆմիւսուլէ նարիլ օլմուշ ըրը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Առջի օր դարձեալ ու և է նոր դէպք չպատահեցաւ Պոլսոյ մէջ և այս յոյս կուտայ որ հիւանդութիւնը սահմանափակուած պիտի մնայ երեք հոգիներուն մէջ, որոց առողջական վիճակն ալ տակաւ կը բարւոքի։

Սէրվի Պրունի մաքքանոցին մէջ գարմանուող Աթինայի ջերմութիւնը 37ի իջած է և տենդը անհետացած՝ չնորհիւ ներածուած չիճուկին և տարուած խնամքներուն։

—Թաղապետական քննիչներու անբաւականութիւնը նկատի առնելով, անցած տարուան պէս երկու առողջապահական մարմին կազմուեցաւ, որպէս զի բոլոր չրջանակները այցելելով հարկ եղած հրահանգները տան Թաղապետական պաշտօնեաներուն։

Այս մարմիններէն զատ Զինուորական վարժարաններու ընդհ. վերատեսչութեան կողմէ քննիչներ ալ կարգուած են որոնք քննութիւններ կատարելով օրը օրին պիտի տեղեկագրեն հարկ եղածը անօրինութեան համար ձեռնհաս պաշտօնատարներէն։ Այս պաշտօնատարը որոշեց նաեւ որ ո և է դէպքի պահուն, հանը. առողջապահական յանձնաժողովին անդամներէն մէկը, առողջապահական խորհուրդին կողմէ այն յանձնաժողովին անդամ կարգուած բժիշկներուն հետ քննութիւն կատարելով պէտք եղածը տնօրինէ։

—Թաղապետական Դ. չրջանակին առողջապահական քննիչներու պետ Շէրէֆէտտին պէյ, նախընթաց օր այցելեց Պէշիքթաշ և քննեց բեռնակիրներու, ձիապաններու, կառապաններու, ներկողներու և կոյուղիի գործաւորներուն ընկած խաները և պանդուխտի սենեակները և ճաշարանները, ախոռները, նպարավաճառի ու շաքարավաճառի խանութները պտտելով, մնացած կերակուրները, շաքարի ներկերը ծով թափել տուաւ, և կարմիր ներկով նշանակեց 25ի չափ խաներուն իւրաքանչիւր սենեակին մէջ քանիկան հոգի կարենալ պառկիլը, իսկ բոլորովին փակել տուաւ այն սենեակները՝ որոնց տակը ախոռ կար։ Ինչպէս նաեւ մաքրել տուաւ բոլոր արտաքնոցները և ուրիշ մասերը։

—Ռումանիա 10 օրուան քարանթինա հաստատած ըլլալով, Պոլսոյ և Քէօթէնճէի միջեւ բանող ռումանական չոգենաւներուն երթեւեկը դադրեցաւ։

—Նախընթաց օր Աղէքսանդրիոյ մէջ մէկ հոգի մեռաւ ժանտախտ. իսկ Բօռ-Սայիտի մէջ մէկ մանացու դէպք պատահած է։

ՌՈՒԵՐԱ.—Ցունական «Էլպիս» չոգենաւին մէջ, որ Կարմիր ծով կը գտնուէր, քսերբա ծագելով ուրը հոգի մեռեր են։

Բ. ԴՐԱՆ ՄԷՋ.—Աւստրիոյ դեսպանը, Ֆրանս. դեսպանատան գործակատարը։ չաբաթ օր, յաջորդաբար ներկայացեցան Բարձր. Մեծ-Եալաքսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՃԷՊԷԼԷ ՏԷՐՎԻՇԻ բարեկարգութեան համար երկու տարիէ ի վեր Սիւրիա գտնուող Մէջիտ պէյ, Պոլիս պիտի վերադառնայ Կայս. հրամանով։

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ.—Կայս. հրամանով Սիւրիայի կուսակալութեան այլ և այլ կողմերը, 8 հատ մանչերու և 2 հատ ալ աղջիկներու յատուկ նախնական վարժարաններ պիտի հաստատուին։

—Զօր գաւառակին մէջ նոր հաստատուած 7 նախնական վարժարաններուն դասերը սկսեր են։

ԲԱՆՏԵՐԸ.—Ծրագիր մը մատուցուած էր ձեռնհաս պաշտօնեարանին, որ կ'առաջարկէր օսմ. երկրին չատ մը բանտերը կանոնաւորել և անոնց մէջ այլ և այլ արհեստներ հաստատել, որպէս զի բանտարկեալները աշխատին և այսպէսով նիւթական արդիւնք մըն ալ առաջ գայ։ Նոյն պաշտօնարանը քննած ըլլալով ծրագիրը, անոր գործադրութեանը համար յանձնեց զայն Մեսեպարքսութեան։

ՄԷՍՈՒՏԻՑԷ զրահաւորը աւարտած ըլլալով, մօտ օրէն Ճենովայէն Պոլիս պիտի գայ։

ՍՊԱՆԻՈՅ դեսպանատունը Պէյոլիքտէրէ փոխադրուեցաւ,

ՄԱՐԹԻՆԻԻՌԻ աղէտեալներուն ի նպաստ Պոլսոյ Ֆրանս. գաղութին կողմէ բացուած հանգանակութեան գումարը Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան ղրկուած ըլլալով, չնորհակալութեան գիր մը եկաւ դեսպանատան յիշեալ նախարարութեան կողմէ։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանը չրջաբերականով մը պիտի արգիլէ յոյն ծնողքներուն իրենց տղաքը օտար վարժարան ղրկելը։

—Պատրիարքարանը հրաժարեցաւ Պէշիքթաշի Բանայիա եկեղեցիին գոլ թաղականները։

—Պատրիարքարանը որոշեց տարկան 100 ոսկի յատկացնել Բերայի յոյն Սիլլողոսին (գրականական ակումբ) և հրաւիրել գաւառական մետրպոլիտները որպէս զի առիթը եկած ատեն նպաստեն այս գրական ընկերակցութեան։

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱՑԻ մէջ գիտական խուզարկութիւններ կատարելու համար Աւստրիայի հնագիտական կանոնաւոր ի՞խան Լիէնթէնշթայնի սահմանած գումարին մէկ մասովը, հնագէտներ ղրկած է այս տարի Ատալիայի՞ կողմերը։ Ամ գիտուններն են Կանառին քարտէզտոքթ. Բօռօլֆ Հէպպերտէյ և արհեստագործ Մ. Վիլեմ Վիլպէրկ։

Բրակայի գերման գրական, արուեստական և գիտական ընկերակցութիւնն ալ այս տեսակ գործի մը սեւնարկած է ղրկելով Փոքր-Ասիա Մ.Մ. Սվօպոտա, Կիւթնէր, Բուլ բրոֆեսորները և Քնօլ արձանագործը։

Գոնիայէն ակսեալ, Սէլէֆքի և Տորոսի լեռնաշղթային ամէնէն դիրուկ ճամբաներէն մինչեւ Իզոլի և Սրեւելեան Բամփիլիա կատարուած խուզարկութիւն մը՝ տեղագրական հին և նոր կարգ մը նորութիւններ մէջտեղ հանած է։ Շատ մը հին քաղաքներու աւերակներ գտնուած են որոնց մէջ էն կարեւորն է Բալէօխասարի իշխանութեան մայրաքաղաքը, որոնցմէ չատ մը ուրուագիծներ առնուեցան և գեղեզմաններուն մէջէն թանկագին առարկաներ հաւաքուեցան։

Բրակայի խուզարկուներուն քննութիւնները մասնաւոր տետրակով մը պիտի հրատարակուին։

ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒ և հանքերու նախարարութիւնը խնդրեց Հանրօգուտ միութեան նախարարութենէն գրել երկ-

րագործական պանքային գաւառային մասնաճիւղերուն, որպէս զի անոնք առանց շատի քիչի խնդիր ընելու առնեն այն ամէն գումարները, զորս մինչեւ ամսուն վերջը անտառի պաշտօնեաները հաւաքած են և կ'ուզեն կեդրոն հասցնել։

ԿԱՑԻ. Երաժշտական ուսուցիչ Ատանտա փաշայի պայմանագիրը որ ապրտած էր, 5 տարի եւս երկարացուած է։

ԵԿԻՊՏՈՍԻ ելմտական նախարարութիւնը հրատարակեց յունուար մէկէն մինչեւ մայիս եղած ելեւմուտքը, որ է 4,750,931 եգ. ոսկի ծախք՝ 4,140,766 ոսկի հասոյթի դէմ, անցած տարուընէ 103263 ոսկի աւելի՝ ծախքի հաշուէն և 24981 ոսկի՝ հասոյթի հաշուէն եւս.։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Ցունիս 15էն 21 կ. Գալոյ և չրջականերուն մէջ 204 մահ պատահած են. որոնցմէ 103 Իսլամ (65 այր, 38 կին), 87 քրիստոնեայ (46 այր, 41 կին), 14 հրեայ (11 այր, 3 կին)։

ԱՐՄՏԻՒԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Շաբաթէ մը իվեր արմտիքի սակարանին մէջ ոչ է փոխու

Միւսպահասընա լիւզում կէօրիւլէն 30 թօր գալը 8 նէմէրօլու պէզ իւէ 10,200 քիլոկրամ 4 միլիմէթրօ տէմիր վէ 1560 առէա տէմիրի մէրպութ օրթա մասել իզօլաթօրը միւնագասաեա վազ օլունաճաղը ճիէթլէ, զիքր օլունան պէզ իւէ թէլ վէ իզօլաթօրն իթասը-նա թալիպ օլանլարը նիմանէ վէ չէրսաթիւնի կէօրմէք վէ տանա զիեա-տէ թաֆսիլաթ ալմագ իչուն, էվվէլ էմբատ եիւզէ օն հիսարլու թէէմի-նաթը նագարեէ վէ եախսա Տէրսաա-տէթ Թիճարէթ օտասըլա մուգավէլաթ մուհարրիրլիեինէն մանսասագ քէ-ֆալէթի գավիեէլէրինի համիլէն ճիւ-մատան մասա, պէէր կիւն թէլէկ-րաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի մէճլիսը ի-տարէսինէ միւրաճասաթ էյլէմէլերի ի-լան օլունուր։

22 յունիս 318

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐ

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒՐԻՆ,

ԱՆՍԽԱԼ

ԵՒ ԱՆՇՓՈԹ

Հաշուակալութեան այս նոր մեթոդը, կրկնատոմարի հիմերուն վրայ հաստատուած, երկարատեւ փորձերով պրակուած, ամսական փորձակոչի, տարեկան հաշուեկշռի, առկոսաւոր և անառկոս ընթացիկ հաշիւները հանելու և ամէն գործառնութեանց անհամեմատ դիւրութիւններ ընծայելով հանդերձ ժամանակի և աշխատութեան աներեւակայելի խնայում մը կը պարունակէ իր մէջ, այնպէս որ ամբողջ ամսուան մը աշխատութիւնը կարելի կ'ըլլայ Մէկ ժամէն աւարտել։

Այս նորագիւտ մեթոդը վստահաբար կը յանձնարարուի սեղանաւոր, վաճառական, գործապետ, հաշուակալ-գրագիր դասակարգերուն, մէկ խօսքով ամէն անոնց որք հաշիւ ունենալու կամ բռնելու հարկին մէջ են։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը 3-4 դասով միայն կարելի է սովրիլ։ որու փոխարէն պէտք է վճարել միայն մէկ լիրա օսմ.։

Պէտք եղած բացատրութիւններն ու տեղեկութիւնները չէր կը տրուին։

Դիմել, ամէն օր մինչեւ կէս օր, Առեւտր. վարժարան. Բանկալթի, Հարպիւէ աղբիւրին դէմ։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի Հեղինակ-Ուսուցիչն անձամբ կ'երթայ ամէն անոնց որք դիւրութիւն չունին վարժարան գալու։ Այս պարագայի մէջ իւրաքանչիւր այցելութեան համար մէկ մէճիտ պիտի վճարուի իբր ճամբու ծախք։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐի մասին գաւառներէն մեզ եղած հարցերուն հաճութեամբ կը պատասխանենք, եթէ նամակին մէջ դրոշմաթուղթ (փուլ) մը ծրարելու յօժարած ըլլան։

Դասերն ինչպէս և Թղթակցութիւնները կ'ըլլան Հայ. Օսմ. և Ֆրանս. լեզուներով։

Պարապ յոգնութիւն չի պատճառելու համար ըսենք նաեւ թէ ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը արդէն կրկնատոմարի դրութիւնը գիտցողներո՛ւն կը վերաբերի։

Տոմարակալութիւն սովրիլ փափաքողք մեր կիրակնօրեայ դասերուն կրնան հետեւիլ, որոնց վերսկսումը պիտի յայտարարենք ընդհանուր։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Առեւտր. և Լեզուագ. վարժարանաց Բանկալթի.
24—30 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆի

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Դատարգիլ՝ եկեղեցւոյ դիմաց Զբաղքենան դեղարանը միջատասպան թարմ ու ազդեցիկ փոշի միշտ պատրաստ կը գտնուի գոհացուցիչ գինով։

Տ Ր ԿԱԼԻՆՕՍ

ԿԻԶԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐ ԹԱԳԻՊԸ ԽՈՒՍՈՒՍԻՍի

Կալաթատա Սանտրգճըլար Ճատտէսինէ 97 նիւմէրօլու թէտավիխանէսինէ իսասթալարը գապուլ վէ թէտավի իտէր։ Պէլ սօղուգլուղունուն էն չէտիա վէ էն միզմին հալինէ վէ օնսան տօլաեր զուհուր իտէն պիր չօգ իտրար եօլու իլլէթլէրինի միւթէէիր պուլունան տօքթէօր ԿԱԼԻՆՕՍ՝ էն եէնի վէ ալէա ուսուլ իլէ, հիչ աղրը հիսս իթիարմէքսիզին, ազ միւտատէթ զարֆրնտա թէտավի իտէր։ Թէրէտուտ իսէնլէրտէն՝ իւճրէթի իսասթալըգլարընը չիֆաղնտան սօնրա ալընապիտիր։

ՖՐԷՆԿԻ Ղաեէթ եէնի վէ էվրօսսոն ուսուլ իւզրէ, ֆրէնկի իսասթալըզընը թամ մուվաֆգագյեէթլէ թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ 4-էն 10ա գատար Կալաթատա Սանտրգճըլար ճատտէսինատէ, Գարագուշ օֆէլի գարշըսընտա ամսաճը տինքեսնը իւզէրինէ, 97 օմէրօլու թէտավիխանէսինէ պուլունուր։

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԵԷՍԻՆ ՕՍՄԱՆԻՑԵԷՏԷՆ

ԵՐԳԱՆՄԸՇ վէ ՖԻԼՕՐԻԼԷՆՄԻՇ ԷՆ ԱԼԷԱ

ԶԷՅԹՈՒՆ ԵԱՂԼԱՐԸ

Մէնէքչէ բաեիհալը Օսմանը միւրէքքէպլէրի վէ սարիբ մուխթէրիի կիրիտի Արմէտ Շէվգը պէյ թարաֆընտան պու տէֆա իսթիրա իտէլէն «ֆիլիթրէ» ալէթի վասթասը իլէ, ուսուլը ֆէննինի տարէրսինտէ երգանմըշ վէ սիւզիւմիշ վէ միտեեի իսյալ իտէճէք հէր նէվի մէվատը էճնէպիյէտէն արի վէ պէրի գելընմըշ խալիս վէ նէֆիս զէյթուն եաղլարը մէվգը ֆիրուսթա վազ օլունմուշ տրը։

Պունուն խիլաֆընը ֆէննէն իսապթ իտէնլէրէ՝ իմալաթխանէ թարաֆընտան 50 օսմանլը լիրասը վէրիլէճէեի տախի թէհհիւտ օլունուր։ Իչպու եաղլարն կէրէք նէֆասէթինի վէկէրէք ֆիտթաա էհվէնիյէթինի թէճրիպէտ իթմէք իսթէեէն էրպապը մէզգա՝ տէրունէնտէ սթիգ եարբմ գրեէ զէյթուն եաղընը հավի վէ չիչէնին աղը մուխթէրիի կիրիտի Արմէտ Շէվգը մէօրի իլէ մմմուր գաբալը չիչէլէրտէն պէէր ատէտի 5 ղրուշ ֆիեաթլա սաթըլմագտա տրը։

Եաղ խկէլէսինէ 29 նիւմէրօլու Նիգօլաքի Բաբատօրլօնդն մաղազասընա միւրաճասաթ պուլրուլմասը իլան օլունուր։

ՏԻՇՃԻ

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

Բարիս տարիւլֆիւնունընտան մէէգուն Պէյ Օղլու, Ճատտէի քէպիրէ, Պօն-Մարչէ գարշուսընտա, Ն. 347

Մումարիէյի՝ եագընարտա Բարիսէն ավանթ իթմիշ օլուպ, հէր տիւրլիւ տիչ աղրըլարընը թէտավի վէ եէնի պէր ուսուլ իլէ գուվվէթլի վէ բարագ սունի տիչէր տախի իմալ իտէր։ Պունտան մասատա, եէնի սիսթէմէ տիչէրի տօլտուրուր վէ թապրի չէնէ կիպի էյմէթի չէնէլէր եարբ։

Ֆագրլար՝ չարչէնպիհ կիւնէրի սապահտան էօյլեէ գատար մէճճանէն թէտավի օլունուր։ 25—13

ՈՒԷՍԴՐՐՆ

ԲԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԷՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՑԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851Տէ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Թագմին օլունան զիյանլարրն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հաբլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՅՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Իսթանպօլ, Պահէճ Գարու. Անանիասի Ֆան, Ն՝ 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իշկիւզար վէ միւթէպէք ամէնթելէր արանըլմագտա տրը
ԻՍԹԱՐ — Շէհրիմիզին էն մասրուֆ Ֆրանսզ վէ Ալման գումբանիաներն սէրմայէսի հասրլաթընա նիսպէթէն 100 % օլսուդը հալտէ Ուէսթրընի քի 125 % տիր։ Իչթէ պու հագիգատ Ուէսթրընի բագիպլէրինէ թէֆէվվիւզ իթմէրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինատ տրը։

ՏԻՐԻՆԿ

ՊԻՇՄԷԵԷ ՄԱԽՍՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ ԱԼԷԱԹ ՈՒ ԷՆԷՎԱԹ

Պու ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 Էքսբոզսիսիոնունտա 23 միտալեա իլէ 16 պէօյիւք միւքեաֆաթա նաիլ օլմուշ տրը։

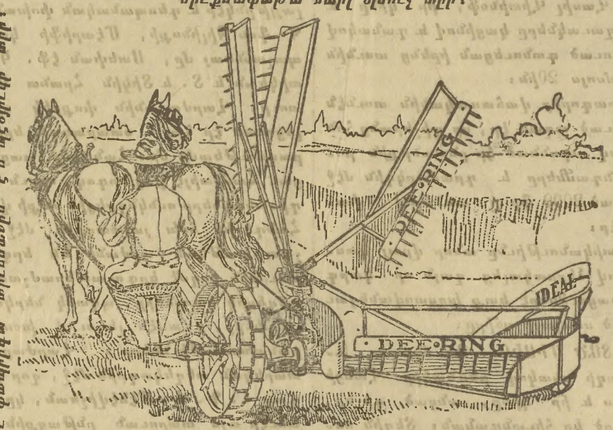

Ֆիլիպինի ֆապրիգա՝ Մանիլա Էքսբոզիսիոնունտա 1900 թուականին ստացած մեդալներուն ցուցակը։

Եալնոզ Ամերիքայա 12,000 օտէնդիներն դուշը 9,000 ամերիք. լիր տրը։

1904

Իյթէ եէնի պիր սարբա տուխուլ էյլէթիք։ Միրուր իտէն զէման՝ չիմտի եիւզ սէնէյի կէչմիշ, պէնճանէ ալէյի վուգուաթը թարիխիյէթ սրրասընա գայտ օլունմուշ տրը։ պու տէվրին թէրագգիյաթը՝ ալէյ ումում չանանը հայրէթ պիր տէրէճէյտէ տիր։ Մաքինա մարիֆէթի իլէ պիտիպ ֆէվգ էլ ատէ պիր թէթրագգը տէեթլ մի։ 1858 սէնէսինտէ «Մաբ» նամ թըրբան մաքինասընընն իճատրնտան պէրու պու անէ տէկիսն սանսաթը մուհիմմէի մէզգաուրէտէ կէրէք Ամէրիգատա վէ կէրէք տիւնէնտրն հէր պիր թարաֆընտա էն միւհիմմ պիր մէվգը թուսմուշ օլան ֆապրիգա՝ ՏԻՐԻՆԿ վէ գումբանիասը օլուպ, իմալ էյլէտիեի մաքինալարը սաթուն ալանլարրն հատտ ու հիսապը եօգ տրը։

Իսթեէնլէրէ գանալօկ տէֆթէրիմիզի մէճճանէն կէօնտէրիրիզ։ Մէզգիւր տէֆթէրտէ պիլմէէք մախսուս

«Իտալ Տիրինկ» նամ տէմէթ իթմէ «Իտալ Տիրինկ» նամ թըրբան
» » » օրագ պիչմէ » » » թըրգ

կիպի միւխթէլիֆ իւլ ճինս մունթազամ մաքինալարըմզընն ըէմէրի մէվճուտ վէ իչպու մաքինալար՝ միւպալաղասըզ վէ ճիտտի սուրէթտէ թարաֆընմզընան թարիֆ իտիլմիշ տիր։

Պու մաքինալարրն եէկնանէ տէքօղիթօսը՝ Տէրսաատէթտէ Կալաթատա Գէորգ պէյ խանընտա 1, 2, 3 Ն՝ լը մաղազալարտա, Մ. Սիսոնէյ նովէլ վէ գումբանիասը տրը։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՃԻՐՔԷԹԻ

ԱԵՐՄԱՅԷ. ԲՇԻԻՅԱԹ. ԲԷՄԻԴԱԹ ՖԻ. 7500000

1899առ մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.	19,534,276
» » եանկըն » » »	460,267,203
» » » » բրիմի »	1,438,965

Էօմիւր ինշուրէնս վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտիլ չէրաթի իլէ սիկուրթա ագա իտէր

Եանկըն ինշուրէնս գարը նէվի պինա վէ էչնա իւղէրինէ սիկուրթա ագա իտէր։

Նուպլամի ինշուրէնս գարը մալ, էվրագը նագտիյէ վէ վաբօր սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896առ 18½ %, 1897առ 18 %, 1898առ 18 %, 1899առ 16 % թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքիլրը	(Տէրսաատէթտէ (Լոնտրատա (Սօֆիատա	Դրէտի Լրոնէ, Անկլօ Աւոթրիան Պանք, Գանդ Նասիոնալ Պուլկար։
Թաշրալար իչին միւտատա վէ միւթէպէր քէֆալէթլի աճէնթլէր արանըլըյոր		Թիւրքիա իչին ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալաթա, Մէր թէպանի սօղագ ճէսիսխան

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԵԷՍԻՆԷՏԷՆ ՀԱՄԻՏԻՑԵԷ ՖԷՍԼԷՐԻ

Սայէի Շահանշահէ Մթանպօլտա Ֆէրիքէօլիւնատ թէէտրս իթիսիկիմիզ «Համիտիյէ» ֆէս ֆապրիգասը մամուլաթը՝ էվրոբա մալլարընտան գաթ գաթ իսթէն վէ մէթին վէ զարիֆ օլսուղը կիսպի, ֆիյաթճա տա էնվէն պուլունսըղը ճիէթլէ. տախիլի մամուլաթըմզընն բէվճանը թէէմին իթմէք արզուսընտա պուլունան միւհէթէմ էհալիմիզի եէնէր ճիէթ մէճմուն իթմէքտէ տիր. էսասէն մագասատը՝ միլլի սէրբաշըմզընը տախիլէն իմալ իթմէքէճնէպիլէր իհթիյաճատան վարէսթէ գալմագ նօգթալարընա միւնասիբ օլուպ, պու էմէլին հուսուլի իսէ, էվրոբա մալլարընա հէր վէճնէյէ բրիճանիլէթի պիթթէճրիպէտ սապիթ օլան իշպու մամուլաթը տախիլիյէմիզէ էհալիի քիրամբն լայզգ օլսուղը տէրճէտէ բաղպէթ պուլուրմալարընա միւթէվագգէֆ տրը. չայանը իթթիհար պիր ճիէթ տախի ֆապրիգամզը վուգուպուլան սաթրշտան 100 ատ 2 սինի եազիմը սասրը Շէհրիյազիտէն օյան Հիճազ ղըմէնտրքէրինէ մաեէմէնտունիյէ թէրք իթմիշ օլատուզդ կիսպի. Տար իւլ Ամճէղէյէ 450, վէ Պրուսա Համիտիյէ Սանայի մէքթէպինէ 150 ատէա մա բիսկիւլ ֆէս ինտա իթմէք սուրէթիյէ տէ իպպաղը համիյէթէ մուվաֆֆագ օլմուշ տրը։ Իչպու ֆէսլեր եաղմուրտան թէրտէն պուզուլմասընը կիսպի, գալըպ տախի իսթէմէզ. ըսլանան ֆէսլէրին ատէչէ կէօսթրիլմէյէրէք գուրուլըլմասը իսթար օլունը։

Զիյրտէ մուհարբէր մահալլէրտէ բիւսկիսիզ օլսուղը հալտէ, մագթու ֆիյաթլարլա սաթըլմագտա տրը։

Իյի թիպէթլի ղայէթ գուլլանըլը ֆէս՝ պէէրի 5 ղ.,

Իյի հաբրլը ղայէթ գուլլանըլը ֆէս՝ պէէրի 8 ղ.,

Իյի իթի գաթլը ղայէթ գուլլանըլը ֆէս՝ պէէրի 10 ղ.,

Իյի ատիլալը ղայէթ գուլլանըլը ֆէս՝ պէէրի 13 ղ.։

Մահալը ֆիւրուխթը. — Մթանպօլտա Համիտիյէ ճատտէսինտէ Քիւչիք Իսմայիլ Բաշա խանը ալթընտա Ն. 17, Տիւրէքլէր արասընտա Ն. 71, Ազսէրայտա Եէչիլ Թուլումպա մէյտանընտա Ն, 101, Շէյլիտէ Օսման պէյ կաղինսը ճիվարընտա ֆապրիգամզը Բաճթնտա, Պէշիքթաշտա Ճատտէի Քէպիրէտ Տօգթ։ Դրիսեան էֆ նին խանէսի Թաճրընտա վէ Իսկիւտարտա չարչուի քէպիրտէ 44 նիւմէրօտա վէ Պալատ իսկէլէսինտէ 3 վէ 5 Ն՝ մաղազտարտա սաթըլմագտա տրը

Ֆէսլէրիմիզ գրրըլուպ պօղուլտուղը թագտիրտէ Ֆիւպէլէրիմիզին հէր համկըրընա միւրաճասաթ օլունուրտա, եէնի պիր ուսուլտէ մեճճանէն գալըպլանաճաղը միւհիթէրէմ միւլթէրիւէրիմիզէ իլան իտէրիզ։

ԾԱՂԿԱԶԱՐԴ ԿԵՐՈՆՆԵՐ

Տ-ԿԻՆ Պ. Մ. ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ ՃԱՐԴԱՐԱՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Ֆաքսաքճըլար Եօգուշ, Մեծ Նոր Խանի մէջ, վարի յարկ, Թիւ. 47։

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարու�ներով ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մետաքս երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, անուշկ և արծաթապատ ափսէ և մկրատներ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու ազնուութիւնը, և չատ մը ՅԱՆԹԻՆՔԻ ձեւեր մոմի կապուածներու որ ամէնէն դժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՐԷՔԵԱՍԸ

ՊԷՕՅԻՒԲ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷՐՕԶԻԹՕՍԸ

Սթանպօլտա Սուլթան Համմամընտա Թօքալեան խանընտա Ն՝ 24

Էլպիսէ մաղազալարը միւանընտա էն էսկի վէ էն զիեատէ էմնիյէթլի վէ չէօրէթլի օյան Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասրընն էսկի նամ վէ չէօրէթ վէ իւնվան վէ մէքեանը ասլա թէպտիլ օլունմամըշ օլսուղը կիսպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Էրմէնեան պիր գաթ տահա ինդիպաթ վէ ինթիզամը իտարէյի իսթիքմալ իլէ միւթէթխիր տիր։

Թօքալեան խանընտաքի մաղազա միւստահսէնէլիրինէն պազըրարընը օճիվարտա մուխթէլիֆ իսիմլէր իլն միւճէտատէն աչմշ օլսուղլարը էլէ պիսէ մաղազալարընն՝ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ ասլա վէ զարթան իչիրիք վէ միւնասիպէթ վէ իրթիպաթլարը օյմատրընտան, միւհիմէէմ միւլթէրիւէրիմիզին իղգալ օլունմաեարագ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընա միւրաճասաթ իթմէլէրի թավսիյէ վէ իլան օլունուր։

ՖԻԵԱԹ ՄԱԳԱԶԻՆ

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ

Բէր-Մէնէ Փուրդ Պօն Մարչէ գիւմ, 347

Բարիզէ նոր հասած ըլլալով հաստատած է իր դարմանատունը Իրէրա, ուր կը դարմանէ ամէն տեսակ բերի հիւանդութիւններ և ախտաներ ըստ ամենավերջին դրութեան կատարելագործեալ գործիքներով։

ԶՐԻ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ կարօտելոց համար Զորեքշաբթի օրերը առաւօտեան մինչ ցորեկ։ 25—16

ԿԱՐԱՊԵՏ ՇԻՆԱՍԻ ԷՖԷՆԴԻ

ՓԱՍՏԱՓԱՆ

Կառավարութեան մօտ Եուսուֆ օղլու խանը, Ն. 18 ԻԶՄԻՐ,

Այս ծանօթ փաստաբանն որ տակաւին առաջ Գրգազած հաստատուած էր, այս անգամ իւր գրասենեակն փոխադրած է Իզմիր Եուսուֆ օղլու խանը։ Կը տեսնայ ամենայն ծառայութիւն, օրէնքի սահմանին մէջ, ամէն դատական, վաճառականական գործեր թէ Հուգուգի, Թիճարէթի Շէնքէյ և թէ ամէն պաշտօնական սենեակներու վերաբերեալ գործողութիւնք։ Կը յանձնարարենք յիշեալ էֆէնտիի յարգոյ հասարակութեան։

)(220)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԼՈՒՍԱՓԱՅԼ»ի

ՔԱՍԻՍ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԳԼԽՈՎ ՏՈՀՄԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԵՐԲՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԶ.

Երկու տարի անցած էր այս դէպքերէն։

Օնիկ և Յլօռա ամուսնացած էին Գրիգորեանցի կնքահայրութեամբ և հիմա իրենց մէկ պաշտպանեալը այս մեծահարուստ ընտանեաց, չարունակ կ'երթեւեկէին Տաղրեաններու ընակարանը, անոնց ձեռնտուութեամբ բարեկեցիկ կեանք մը ապահովելով։

Սրուակեանի զաւակը Արտաշէս որ նոյնպէս երկու մեծահարուստ եղբօր պաշտպանութեան արժանացած էր, այս երկու տարւոյ ժամանակամիջոցին, չկած էր գործը, բարձրացուցած էր վարկը ու օրինակելի ժրաջանութեամբ կը վարէր հօրմէն ժառանգած գործը, օրաւուր առաջ տանելով գործառնութիւնները։

Նախկին անառակորդին հիմա հոգւով մարմնով գործին յարած, անկէ դուրս բանի վրայ չէր մտածեր։ Շաբաթը մէկ երկու անգամ Տաղրեանի կուգար ու բարեմոյն զաւկի մը նման հաշուետուութիւնը կրնէր գործառնութիւններուն, զորս սիրով կ'ունկնդրէր միլիոնատէրը հոգեկան հրճուանք մը զգալով իր պաշտպանեալին յաջողութիւններուն հանդէպ։

Տաղրեան հինգ փարայի զոհողութիւն չէր ըրած Սրուակեանի զաւկին համար, ո՛չ իսկ երաշխաւոր եղած էր անոր, իր տուած բարի վկայութիւնն ու ընձեռած պաշտպանի հանդամանքը, բաւական եղած էին Արտաշէսի մեռած գործը կենդանացնելու։ Երիտասարդը որ անդունդին գլուխէն վերադարձած ու գործնականապէս տեսած էր Տաղրեանի համակրանքին արդիւնքը, հիմա ամբողջ զօրութեամբը կ'աշխատէր աւելի ևս հաճելի ըլլալ պաշտպանին ու անոր կամքին հակառակ բան չգործել։

Օնիկ չատ անգամ Սրուակեանի վաճառատունը կ'այցելէր ու Արտաշէսի ամէնէն բազմաղբաղ ժամուն քովը մօտենալով, լուրջ դէմքով,

«Ախպա՛ր երէկ մատամ Սալիքան տեսայ, ուր է Սրտաշէս պէկը» կ'ըսէ կը փափսար։ Երկուքին համար ալ յոռի երազ մ'էր անցեալը որուն վերադառնալ գնա մտքէն չէր անցներ ո՛չ Օնիկի, ո՛չ ալ Արտաշէսի։

Այս երկու տարուան մէջ մեծ փոփոխութիւններ եղած էին նաև Գրիգորեանցի ու կատարեանի գործերուն մէջ։ Պօլսոյ հեղձ կեանքին վարժուելէ ի վեր երկու տարեց մարդիկն ալ չէին ուզեր հեռանալ կ. Պօլսոյ նման սքանչելի քաղաքի մը հրապոյրներէն ու երթալ ապրիլ Մանչէսթրի մշուշին ու Պօմպայի հեղձուցիչ տաքին մէջ։ Այս նկատումով երկուքն ալ կամաց կամաց թեթեւցուցած էին գործառնութիւնները, կեդրոնացուցած էին իրենց հրըստութիւնը Անգլիական դրամատուներու մէջ ու հիմա համեմատաբար նուազ խելք կը յոգնեցնէին առեւտուրի, թէև ամէն թղթատարով ստիպուած էին երկար նամակներ գրել թէ՛ Հնդկաստան և թէ՛ Անգլիա ուր կը չարունակուէր իրենց գործը։

Երկու տարիի այս ապասումէն ետք, Ալիսի ամուսնութեան նկատմամբ լուրջ ձեռնարկ մը ընելուն ժամը հասած կը թուէր Գրիգորեանց և չարունակ անոր վրայ կը խորհրդածէր։ Օր մը երբ երկու եղբայր և Տիկին Տաղրեան առանձին էին.

—Ինչ պիտի ընենք այս աղջիկները ըսաւ Գրիգորեանց, մինչեւ ե՞րբ իրենց կամքին պիտի ձգենք, անաւասիկ երեք տարիի կը մօտենայ այն տխուր թուականը ուր երկուքն ալ դժբաղդ ընտրութիւն մը ըրին. ասոր վերջը ո՞ւր պիտի երթայ. դուք մեզմէ աղէկ կը խորհիք ասանկ պարագաներու մէջ, ի՞նչ ընելու ենք Տիկին։

Տիկ. Տաղրեան թախծալից հառաչ մը քաշեց, ինք ալ ոչ նուազ կը տառապէր այս կենսական խնդիրով, բայց բերանէն չէր բանար ո և է մէկու։

—Իմ գիտցածս, ըսաւ, աղջիկները հարս ընել յաջողելու համար, պէտք է նախ Վահէն ամուսնացնել։

—Է՛, չատ լաւ, նախ անիկա ամուսնացնենք, պատասխանեց Գրիգորեանց ի՞նչ պատճառ ունինք սպասելու, ինչու բաց աչքով չտեսնենք մեր զաւակներուն երջանկութիւնը, ինչո՞ւ մեր ձեռքով չկրամնենք անոնց ապագան, օր օրի առաջ չենք երթար, ետ կը մնանք, քանի որ նախ Վահէն ամուսնացնել պէտք է, քրոջս հետ խորհրդակցեցէք, յարմար աղջիկ մը գտէք, ետքն ալ աղջիկներուն վրայ կը խորհինք։

Տիկինը չդիմադրեց, տամամաս դիրք մը առաւ։

—Ինչո՞ւ կը մտածէք, միթէ դժուարութիւն մը կը նշմարէք։

—Չեմ յուսար որ այնչափ դիւրաւ ամուսնանալ յօժարի վահէ։ երբ երկու աղջիկներն ալ իր պատճառով տնաճութիւն կը ցուցնեն ամուսնութեան դէմ։

—Բայց վերջապէս այս վիճակ տեւական չի կրնար ըլլալ, ըսաւ Գրիգորեանց ոտքի ելլելով և ծայր աստիճան գրգռուած՝ սենեկին մէջ երթեւեկելով։ Երկու տարին անցաւ դեռ բան մը չբրինք, ընելիք ալ չունինք։

—Ասանկ պարագաներու մէջ միշտ զգուշութեամբ շարժելու է, ո՞վ գիտէ գուցէ մեր ընել չյաջողածը, բախտը կամ անակնկալը կ'ընէ։

Տաղրեան որ լուռ կ'ունկնդրէր,

—Բախտին սպասելով հանդերձ մենք ալ պէտք է որ գործենք, ըսաւ, այնչափ ժամանակ իրենց կամքին ձգեցինք երեքն ալ և եթէ մէկ քանի տարի ալ, սպասենք ձայն պիտի չելլայ անոնցմէ, այնքան գոհ են իրարու ընկերակցութենէ. բայց այս անմեղ ընկերակցութիւնը, հաճոյքի կեանքը երկարատեւ չկրնար ըլլալ, ո՛չ ես մարդունիմ, ո՛չ ալ եղբայրս, ով պիտի կառավարէ մեր գործերը։ Ասիկայ անհնակարեաւոր խնդիր մ'է որ մեր աղջիկներուն ամուսնութեամբ պիտի լուծուի իմ կարծիքովս, առանց անոնց կամքին ձգելու, յարմար երիտասարդներ գտնելու գործի ձեռնարկելու է։

—Ի՞նչ կ'ըսես, Յովսէփիկ պատասխանեց կինը, երկու աղջիկներն ալ իրենց խելքին դատողութեան տէր են, անոնց կամքին հակառակ չարժում մը յաւետենական դժբախտութիւն հրաւիրել կ'ըլլայ պարզապէս մեր ամէնուն ալ գլխուն։

(Շարունակելի)

ՀԱՑ ՄՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՍՆԻՔԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԵԼԼՃՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ

Ճամբորդներու համար	5 %	զեղչ
Ամուրիներու »	10 %	»
Աղջիկներու »	50 %	«

ՈՐՍ ԱՌԱՄԳՈՒՈՒ ԿԱՐՂՆԵԶՐՐՈՒԻՉՆ